22. Нагорна Л. Феномен регіоналізму і національна ідентичність в Україні: історичні витоки // Регіональна історія України. — К., 2007. — Вип. 1. — С. 111 — 127.

23. Рудницька Т. Етнічні спільноти України: тенденції соціальних змін / Т. Рудницька. — К. : Наукова думка, 1998. — 187 с.

24. Итоги Всесоюзной переписи населения 1959 года. —М. : Госстатиздат, 1961. — 192 с.

25. Численность и состав населения СРСР. По данным Всесоюзной переписи населения 1979 г. — М. : Финансы и статистика, 1984. — 195 с.

26. Національний склад населення України (за даними Всеукраїнського перепису населення 1989 року). —К. : Інформац.-видавн. центр Держкомстату України, 1991. – Ч. I – С. 44 — 55. — 209 с.

27. Національний склад населення України та його мовні ознаки (за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року). — К. : Інформац.-видавн. центр Держкомстату України, 2003. — 234 с.

Макаренко Н. Ю.

Национальная идентичность: историко-политические факторы формирования

В статье рассмотрены условия формирования национальной идентичности, исторические и геополитические факторы, которые обусловили ее региональный характер. В исторической ретроспективе рассмотрены внутренние и внешние обстоятельства,исторические события, влияние которых значительным образом обусловило региональные особенности и отличия национальной идентичности населения Украины.

Makarenko N.

Historical demention of national identity

The article deals with formation of regional national identity and its manifestation in historical retrospectives. In historical view we are talking about outside and inside factors there influence become a differentiation in national identity of the Ukraine.

Мозуленко Д. І.

НАПРЯМКИ ПОЛІТИКИ КОРЕНІЗАЦІЇ: ПЕРЕВІРКА ЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МОВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ДЕРЖСЛУЖБОВЦЯМИ ПІВДНЯ УСРР

Політика коренізації, яку проводила Радянська держава на теренах колишньої Російської Імперії, грала велику пропагандистську роль, суть якої була в тому, щоб показати повну відмінність радянської національної політики від старої імперської. Така гра на ідеологічному порівнянні старого та нового укладу життя була взагалі характерна для радянської системи влади впродовж 1920 — 30-х рр. Стосовно питання, яке буде аналізуватися у статті, картинка — образ, який втілювався у життя, наступний: замість представника старого імперського чиновництва — держиморди і хама та, обов'язково, російського шовініста, який розмовляє тільки російською мовою і зовсім не поважає мови інших народів, а українську мову вважає, у кращому випадку, малоросійською говіркою, з'являється новий радянський держслужбовець. Ця нова людина інтелігентна за суттю,

але є представником трудового народу, яка розуміється на проблемах селян та робітників, вміє знайти з ними порозуміння, пояснити політику партії. І, зрозуміло, радянський держслужбовець знає та поважає мову, якою розмовляють місцеві мешканці, може надати професійну допомогу, використовуючи цю мову на практиці. Наскільки такий образ був втілений у радянську повсякденність Півдня УСРР є питанням суб'єктивним, можливо, якийсь відсоток радянських чиновників і відповідав йому. При аналізі дій радянської влади у цьому питанні треба одночасно розуміти практичні завдання з коренізаціїї у регіоні для партії, теоретична невизначеність та дискусії щодо наступних дій у національному питанні, які відбувалися в компартії до перемоги сталінського курсу, та необхідністю виховувати і тримати контроль над партійною масою, яка повинна була виконувати директиви, не дивлячись на своє особисте ставлення.

Метою наступного аналізу буде спроба показати дії представників радянської влади різних рівнів, які повинні були показати реальну новизну та надати привабливість радянській національній політиці, вивчити форми впливу на радянських держслужбовців зі сторони владної вертикалі, визначитися стосовно ефективності роботи з виховання нового чиновництва і, через це, впливу на населення.

В сучасній українській історіографії питанню контролю над вивченням та використанням української мови держслужбовцями надана велика увага, бо в цьому полягав один з основних напрямків роботи з українізації, яку проводила та пропагувала Радянська держава. Основний формальний поділ в історіографії цього питання — описання та аналіз подій на загальнореспубліканському або регіональному рівні. Наводяться головні вехи складання адміністративної та правової основ проведення політики українізації: постанова ВУЦВК і РНК УСРР від 1 серпня 1923 р. «Про заходи забезпечення рівноправності мов і про допомогу розвиткові української мови», рішення Березневого (1924 р.), Жовтневого (1924 р.), Квітневого (1925 р.) пленумів ЦК КП(б)У, постанова ВУЦВК та РНК УСРР від 30 квітня 1925 р. «Про заходи термінового проведення повної українізації радянського апарату», постанова РНК УСРР від 16 липня 1925 р. «Про практичні заходи по українізації радянського апарату», постанова ВУЦВК та РНК УСРР від 6 липня 1927 р. «Про забезпечення рівноправності мов та про сприяння розвитку української культури» та інших. Надається характеристика організації практичних дій з вивчення мови — складання офіційної мережі гуртків української мови або українознавства, особливості їх функціонування, а також головному методу контролю — поділу держслужбовців на 3 категорії за рівнем знання мови за допомогою офіційних іспитів, періодичне їх повторення, досить часто наводяться приклади звільнення держслужбовців, які не бажали вивчати українську мову.

Колективна монографія «Українізація» 1920 — 1930-х років: передумови, здобутки, уроки» дуже ґрунтовно подає загальну характеристику питанню, що вивчається, на загальнореспубліканському рівні. Розвиток подій надається у хронологічному порядку, можна побачити логіку прийняття рішень центральним керівництвом у даному питанні на тлі загального розвитку України [1, с. 70 — 78]. Що не менш важливо, представлені конкретні дані та цифри, які описують становище на Півдні УСРР, наприклад, показники українізації чиновників Одещини у 1924 р. [1, с. 72].

У монографії П. М. Бондарчука надана гарна цитата, яка характеризує загальну проблематику процесу українізації держслужбовців: «Губернський апарат надзвичайно важко піддається українізації... З навчанням українській мові радянських службовців, особливо відповідальних працівників, справа просувається надзвичайно повільно». [2, с. 31] Ця характеристика надана у 1923 р. в Київській губернії, але лейтмотивом повторює ситуацію з українізацією держслужбовців Півдня УССР впродовж 1920-х рр.

У дисертації В. О. Стремецької другий розділ повністю присвячений українізації державного, профспілкового та партійного апарату на Півдні УСРР, але мається на увазі тільки південно-західний регіон, тобто територія Херсонської, Миколаївської та Одеської округ. Надана характеристика ґрунтовно подає складний процес українізації держслужбовців регіону. Аналізується процес створення та роботи мережі гуртків з вивчення української мови і відомчих комісій з вивчення української мови, результати їх роботи у національному та адміністративному аспектах. Показується регіональна різниця — держслужбовці Одеси та Миколаєва різко відставали у процесі українізації від колег з Херсону. [3, с. 34 — 54] У монографії В. Демченко надаються дані про хід українізації держслужбовців у Херсонській окрузі [4, с. 68 — 69].

П. І. Соболь надає дані українізації держслужбовців Миколаєвщини та, зокрема, ситуацію на заводі імені Марті [5, с. 86]. В статті Н. І. Ідріс теж подаються цікаві дані з українізації держсдужбовців Півдня України [6, с. 69 — 70]. В. В. Масненко приводить витяги з матеріалів, які були підготовлені до квітневого (1925 р.) пленуму ЦК КП(б)У: «Нерідко помічено й нерозуміння задач партії не тільки з боку окремих товаришів, а і з боку цілих організацій. Наприклад, в Одесі, на українізацію дивляться дуже багато товаришів, як на дещо другорядне, без чого можна обійтися... Не припинилися ще консервативні розмови про шевченківське та «галицьке» наріччя, про необхідність починати українізацію не з партійців, а з юних ленінців (у Херсонській окрузі). Також з боку партійців лунають вимоги говорити російською мовою» [7, с. 224].

Джерельну базу, яку можна використовувати для аналізу питання, що вивчається, можна розподілити на:

1. Документи, які безпосередньо висвітлюють питання контролю над вивченням та використанням держслужбовцями української мови, до них відносяться постанови та протоколи, які були прийняті установами різного рівня щодо проведення необхідних заходів з організації гуртків українознавства, анкетування для виявлення рівня знання мови, проведення офіційних перевірок — іспитів тощо;

2. Документи, аналіз яких дозволяє побачити дійсний рівень успішності проведених заходів. Ці документи у своїй основі не були присвячені висвітленню даного питання, але вони надають інформацію, яка показує результати проведеної роботи. До них відноситься головним чином усіляка звітна інформація районних та окружних установ про проведену роботу, різноманітні обстеження про положення на місцях, інформаційні зведення до центральних установ тощо. Саме цей масив інформації найбільш цікавий, інколи він надає прямі дані про ставлення до державних заходів, тоді, як документи першої групи більш формальні за внутрішнім ґрунтом.

Одна з головних проблем при вивченні внутрішньої політики в державі, яка має чітку та розгалужену бюрократичну систему, є постійне повторювання тих самих дій, засобів, директив, звітів. Керівництво різних округ одночасно чи майже одночасно получали однакові директиви з вимогами центру, виконували їх приблизно однаковими засобами, та направляло у центр звіти, які були складені за визначеним зразком. Зрозуміло, що повної однаковості не було, що регіональна специфіка розумілася та враховувалася, але при дослідженні питань, що вивчаються, присутній великий масив однакового матеріалу з різних округ за хронологією та внутрішнім змістом. Теж саме стосується проведення політики коренізації в окремій окрузі — велика кількість досить однакового матеріалу, який показує повсякденну роботу, тобто дуже схожі між собою протоколи зібрань, періодичні звіти про пророблені справи тощо. Така наявність великої кількості схожого матеріалу, який неможливо повністю використати, але без його використання загальна картина не буде повною — будуть існувати

прогалини або територіально, або хронологічно, пропонує побудувати викладення матеріалу у статті за наступною схемою — буде проводитися аналіз окремих засобів та напрямків контролю за українізацією держслужбовців, при цьому він буде складатися з найбільш типових для більшості округ документах або з найбільш яскравих та специфічних.

Вивчаючи документи центральних республіканських установ можна побачити, що моніторинг зі стану українізації на місцях відбувався дуже ретельно. Кількість підготовленого матеріалу до різного роду державних заходів, який показував рівень українізації партійців та держслужбовців, дуже велика. Але, якщо не брати до уваги спеціальні установи, які займалися національною політикою в обох аспектах (комісія з національного питання при ЦК КП(б)У, спеціальна комісія з українізації профспілок, Комісія РНК з проведення в радянському порядку декретів XII партійного з'їзду з національного питання, Центральна Комісія у справах національних меншостей (ЦКНМ), то можна побачити елементи компанійщини або перманентної роботи стосовно національного та мовного питання. Можна виділити декілька ярких та коротких періодів, під час яких національне та мовне питання прискіпливо вивчається та подається для обговорення на партійних та радянських заходах (IX з'їзді КП(б)У, пленуми ЦК КП(б)У, які вже були перелічені у статті, I та II Всеукраїнські наради по роботі серед національних меншин та інші).

Під час перевірок рівня українізації установ їх керівництву надавалися різноманітні анкети, які повинні були надати фактичний матеріал про рівень українізації. Пояснення, де складався текст цих анкет, не завжди можна чітко знайти у документах, вони присилалися зі столиці, як частин директив до виконання, чи складалися місцевими губернськими або окружними чиновниками та надсилалися нижче по владній вертикалі на місця. Деякі з них досить формальні, деякі більш інформаційні. Наведемо приклади цих анкет.

В березні 1925 р. при Запорізькому окрвиконкомі була організована спеціальна комісія, завданням якої була індивідуальна перевірка знання української мови усіма службовцями. Перед перевіркою установи повинні були надіслати до комісії списки співробітників та заповнити по кожному з них наступну анкету:

1. Прізвище, ім'я та по —батькові;
2. рік народження та вік;
3. посада;
4. освіта;
5. національність;
6. партійність;
7. з якого часу проживає на території УСРР;
8. знає або ні українську мову;
9. відвідував або ні курси українознавства [8, с. 78].

Інший варіант анкети, яка використовувалася для ґрунтовного вивчення ситуації з українізацією в районах Одеської губернії у травні 1924 р. наступний:

1. Коли приступили до українізації апарату;
2. Склад населення: українці, росіяни, німці, молдавани, євреї, інші;
3. У скількох сільрадах національність голови сільради не відповідає національному складу населення; Скільки усього голів сільрад українців;
4. У скількох сільрадах національність секретаря сільради не відповідає національному складу населення; Скільки усього секретарів сільрад українців;
5. У скількох сільрадах переважає українське населення;

6. Скільки голів сільрад знають українську мову: добре, слабо, не знають;

7. Скільки секретарів сільрад знають українську мову: добре, слабо, не знають;

8. Скільки голів КНС знають українську мову: добре, слабо, не знають;

9. У скількох сільрадах організовані гуртки з вивчення української мови? Скільки разом у всіх гуртках навчаються? Скільки раніш осіб закінчило гуртки?

10. У скількох сільрадах перепис проводиться українською мовою: повністю, частково, зовсім не ведеться;

11. Скільки Сільрад будуть українізовані до 1.07.: повністю, частково, не будуть;

12. Як володіють українською мовою (згідно категорії): голова РВК, завідуючий РЗУ, Інспектор ВНО, Секретар, райфінагент, райпрофвиконком;

13. Скільки усього робітників (не рахуючи секретаря) у РВК, з них знають українську мову добре, слабо, не знають зовсім;

14. Скільки співробітників РВК вивчають українську мову у гуртках, вдома;

15. скільки існує в районі українських гуртків, при РВК, Райсельуправі, скільки усього в них навчається осіб;

16. Скільки співробітників РВК вже закінчили українські гуртки;

17. Чи ведеться переписка українською мовою (повністю, частково, зовсім не ведеться), канцелярія РВК, військовий стіл, ЗАГС, райКНС, райсуд, райміліція, райпроф;

18. Як розповсюджується у районі українська газета «Червоний степ» — скільки екземплярів на сільраду.

19. Яку провадяться РВК заходи з українізації;

20. Які заходи намічені РВК на найближчий час для посилення роботи в області українізації? [9, арк. 11].

Обидві анкети були складені російською мовою, що характерно для часу початкового етапу українізації (1923 — 25 рр.) на Півдні України.

Для збору матеріалів про проведення національної політики окружним установам періодично надавалися директиви з центру, які чітко виписували, які їм потрібні данні про стан українізації. Вони допомагають побачити, як контролювався процес українізації держслужбовців на місцях. Так, на початку 1927 р. до усіх ОПК була розіслана директива від 3.01.1927 р. з наступною початковою частиною: «В другій половині січня 1927 р. Оргбюро розглядатиме питання про посилення українізації, стан кадрів під кутом виконання постанов партії. ОПК пропонується надсилати такі відомості». Серед інших пунктів є наступний: «Наскільки проведена українізація в повсякденній роботі апарату — діловодство, засідання, відсоток російської та української мов вживання» [10, арк. 19]. Спеціальними директивами окремих державних підрозділів також регулювався порядок вживання тієї чи іншої мови під час повсякденної роботи даної установи. Наприклад, обіжник № 77 НКВС УСРР від 30.07.1926 р. (українською мовою) вимагав, щоб «в тих місцях, поселеннях та селах, де маються національні ради, міліція повинна бути пристосована до обслуговування цих рад, а також установ та громадських організацій, що входять у склад рад на мові населення, для чого у міліцію треба ввести робітників, які добре знають мову даної ради», трохи далі вирішувалося питання стосовно співвідношення української та іншої мови під час роботи: «Діловодство у зазначених управліннях та підвідділах міліції та розшуку вести українською мовою, керуючись існуючим з приводу цього положенням, але вкупі з цим встановити так, щоб співробітники з громадянами — нацменами могли розмовляти їх рідною мовою та давати їм відповідь тією же мовою, приймати письменні заяви та видавати письменні довідки» [11, арк. 210].

Представники республіканського керівництва у своїх доповідях та статтях наводили цікаві данні стосовно процесу українізації держслужбовців. Так, В. В. Птуха

розповідаючи про стан Одеської партійної організації 12.02.1927 р. надає характеристику конкретного випадку українізації співробітників одеської газети «Известия» (російською мовою): «Українізація радянського апарату відбувається більш важко ніж гадали. Але є цікаві явища, це ті вимоги, які пред'являють до радянських робітників при здаванні заліків з знання української мови. Мною встановлено, що у газеті «Известия», яка ведеться російською мовою, її співробітники повинні знати українську мову тому, що є декрет, який усіх робітників, що мешкають на Україні, зобов'язує вивчати українську мову, а тих, хто не вивчив будуть звільняти. В редакції «Известий» при перевірці пред'явили такі вимоги — впродовж 45 хвилин написати твір «Як була відображена Революція 1905 року в українській літературі. Така вимога була пред'явлена не тільки відповідальним робітникам, а і прибиральницям. Ця перевірка проходила у грудні 1926 року, а 1.01.1927 р. осіб, які не здали заліку повинні були звільнити з роботи. Ви уявляєте, яка була атмосфера під час цього заходу, пам'ятаючи про масове безробіття, це, на мій погляд, є суцільним знущанням» [12, арк. 95]. Не менш показовий момент надається у доповіді Л. Кагановича «Про стан українізації державного апарату УСРР» на IX з'їзді КП(б)У. (1925 р.): «Найбільш негативно відбивалося на стані українізації пересування законних термінів. Це утворювало серед співробітників враження, що всі розпорядження про українізацію — це тільки самі балачки і що їх можна не виконувати, бо термін буде знову відсунений» [13, арк. 66]. Тобто вищі партійні функціонери розуміли внутрішню нестійкість цього напрямку державної політики, яка визначалася діями самої влади, що дивилася на політику українізації як на тимчасовий політичний маневр.

До центральних установ від окружних надавалися звіти щодо проведення українізації, вони різні за інформаційним забарвленням. Деякі з них формальні, але інформаційні, тобто надають данні про стан українізації з набором цифр, які повинні підкреслити роботу, яка відбулася. Наприклад, з обзору про становище українізації партапарату на січень 1927 р. по округам (російською мовою): «Запорізький округ: З 12 членів Бюро ОПК — 2 добре володіють, 10 — зовсім не володіють мовою. Технічний апарат ОПК українізований, засідання частково ведуться українською мовою. З 13 РПК — 11 українізовані на 75 %, технічний апарат українізований цілком. Засідання в більшості проводяться українською мовою» [13, спр. 2425, арк. 11]. Інші теж формальні, але не інформаційні, та виглядають як відписки для звіту. Наприклад, зі звіту про виконання постанови оргбюро ЦК від 29.06.1926 р. від Запорізького окркому до ЦК КП(б)У (російською мовою): «Питання українізації у зв'язку з рішенням Пленуму ЦК КП(б)У було пропрацьовано на Бюро та Пленумі ОК з наступним доопрацюванням на зборах осередків та районних партійних зібраннях. Навколо даного питання зосереджена партійна увага, але позитивних результатів немає. Надані директиви Бюро ОК про перехід на українську мову привели до переводу технічної роботи українською мовою, та до організації декількох гуртків з ліквідації української неписьменності, які охватили також і парткоми» [13, спр. 2358, арк. 43].

На окружному рівні процес українізації держслужбовців та періодичного контролю за станом використання української мови можна прослідкувати аналізуючи діяльність місцевих осередків державних установ. Так, у 1929 р. при Одеській міській Раді активно працювали комісії з вивчення української мови, протоколи її засідань надають великий обсяг інформації про стан контролю за українізації держслужбовців міста. В цей час адміністративна українізація вже мала досягнення у вигляді остаточного складання усіх протоколів українською мовою, що було характерно і для більшості

установ інших окружних центрів Півдня УСРР. На засіданнях Комісії надавалася характеристика стану українізації різних державних установ Одеси, загальний огляд представлених документів показує низький рівень українізації державних установ міста та різнобічний спротив цьому процесу зі сторони держслужбовців різного рівня. Так, у декількох протоколах обов'язковий пункт про прийняття на роботу осіб, які не знають української мови, наявність офіційних об'яв російською мовою у більшості випадках, відсутність практичного використання української мови службовцями під час роботи при формальному знанні її. В одному з протоколів надана позиція адміністрації Робітничої міської комісії, яка викликала незадоволення працівників Комісії з вивчення української мови, але дуже характерна для розуміння ставлення великої кількості держслужбовців до процесу українізації: «До нас не звертають українською мовою, значить можна чекати, коли відвідувачі говоритимуть українською мовою, тоді і ми будемо говорити» [14, арк. 1 — 14].

Таким чином, процес контролю за використанням держслужбовцями Півдня УСРР української мови, а інколи мови національних меншин, був важливою ланкою проведення політики коренізації впродовж 1920-х рр. Але головна характеристика цього процесу контролю подібна головній характеристиці усього процесу радянської коренізації в Україні — непослідовність, періодичність уваги зі сторони держави (або сплеск, або затухання), загальне домінування думки про те, що це важливо як маневр для вирішення хвилинних проблем, а не постійна виважена політика. Все це робить вивчення даного питання досить складним, якщо існує бажання не просто показати якісь результати, які надавала офіційна пропаганда, знов такі, для вирішення своїх хвилинних завдань — зміни кількості держслужбовців, які знали українську мову після навчання в гуртках, розподіл на категорії за знанням мови, кількість звільнених за небажання вивчати державну мову і т. д., а робити аналіз більш глибокий про те, як ці зміни впливали на психологію радянських держслужбовців, що з цього породило відповідну реакцію на підтримку мовної уніфікації 1930-х рр. серед великої кількості радянських чиновників — тобто, як одна з причин перемоги сталінізму, але є і інший бік — великий загал держслужбовців регіону так чи інакше ознайомився з українською мовою, що стало наступною ланкою для подальшого розвитку української національної ідентичності на Півдні України. Ця проблематика також цікава з точки зору вивчення роботи розгалуженої бюрократичної системи, вивчення психології діяльності чиновництва, тобто дозволяє піднятися на рівень міжгалузевих проблем.

Бібліографія

1. Українізація» 1920 — 1930-х років: передумови, здобутки, уроки. Колективна монографія / за ред. В. А. Смолія. — К. : Ін-тут іст. України НАНУ, 2003. — 392 с.

2. Бондарчук П. М. Національно-культурна політика більшовиків в Україні на початку 1920-х років. / П. М. Бондарчук — К., 1998. — Історичні зошити. — 46 с.

3. Стремецька В. О. Політика українізації на Півдні України у 20 — 30-ті роки XX ст. : Дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук. : спец. 07.00.01 «Історія України» / В. О. Стремецька. — Донецьк, 2001. — 224 с.

4. Демченко В. Мовне середовище. Екстралінгвістичний нарис про Південь України: Монографія. / В. Демченко — Херсон : АЙЛАНТ, 2001. — 210 с.

5. Соболь П. І. Українізація на промислових підприємствах Миколаєвщини (1920 — 30-ті роки) / П. І. Соболь. // Історія: маловідомі імена, події, факти. (Збірник статей). — К. — Донецьк, Рідний край, 2001. — Вип. 16. — С. 85 — 89.

6. Ідріс Н. І. «Українізація» в містах півдня УСРР у 20-х — на початку 30-х років XX століття / Н. І. Ідріс // Вісник Київського національного університету. Історія. — 2005. — № 77 — 79. — С. 68 — 71.

7. Масненко В. В. Між колоніальною адміністрацією та національною елітою: українізація компартії, державних органів, комсомолу в 1920 —х роках / В. В. Масненко // Україна XX ст. : культура, ідеологія, політика. Збірник статей. — Вип. 4. — К., Інститут історії України НАН України, 2001. — С. 218 — 244. — 383 с.

8. Мозуленко Д. І. Обстеження рівня знання української мови службовцями Запоріжжя на початковому етапі українізації в 1925 р. / Д. І. Мозуленко // Державна етнонаціональна політика: правовий та культурологічний аспекти в умовах Півдня України. Збірник наукових праць V Всеукраїнської науково —практичної конференції 2 — 3 жовтня 2003 р. — Запоріжжя : Облдержадміністрація, ЗНТУ; Симферополь : Доля, 2003. — с. 76 — 79.

9. Державний архів Одеської області (далі ДАОО). — Ф. Р.-969 — Оп. 3. — Спр. 666.

10. Державний архів Донецької області. — Ф. П.-11. — Оп. 1. — Спр. 127.

11. Державний архів Дніпропетровської області. — Ф. Р.-2747. — Оп. 1. — Спр. 69.

12. Російський державний архів соціально — політичної історії. — Ф.-17. — Оп. 67. — Спр. 395.

13. Центральний державний архів громадських об'єднань України. — Ф. 1. — Оп. 20. — Спр. 1977.

14. ДАОО. — Ф. Р.-134 — Оп. 1. — Спр. 1936.

Мозуленко Д. И.

Направления политики коренизации: проверка знания украинского языка и языков национальных меньшинств госслужащими Юга УССР

В статье анализируются механизмы административного контроля над госслужащими Юга УССР по выполнению одного из положений политики коренизации о том, что в государственных учреждениях текущая работа и обслуживание населения должны осуществляться на украинском языке, а в местах компактного проживания национальных меньшинств — на языке данного меньшинства. Подробно разбирается наиболее важный аспект данного направления политики коренизации: противоречивость и непоследовательность действий властных структур разного уровня по выполнению данной задачи.

Mozulenko D. I.

The direction of Soviet localization policy: Textsin Ukranian language and the languages of the national minorities by the officials of the South of the USSR

Mechanisms of administrative control on public officials of the South of the USSR on the accomplishment of one of the conditions of Soviet localization policy about current work and publicservice, whichmust be provided in Ukrainian language in state institutions, and it alsomust be assured in areas of close dwellings of the national minorities in a language of its minority, are analyzed in the article. Most important aspect of the Soviet localization policy is detailed: divergence and incoherence of state structures of accomplishment of different level of planted work.